

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

S P R E N D I M A S LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2019 m. sausio 4 d.
Vilnius

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjų kolegija susidedanti iš teisėjų Violetos Balčytienės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja), Rūtos Miliuvienės ir Gedimino Užubalio,

dalyvaujant pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ atstovams advokatui R. Č., advokato padėjėjai M., Ž. K. ir A. G.,

atsakovės Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos atstovams advokatui V. K., P. Š., R. Z. ir V. A.,

viešame teismo posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ skundą atsakovei Valstybinei kainų ir energetikos komisijai dėl sprendimų panaikinimo (tretieji suinteresuoti asmenys Vilniaus miesto savivaldybės administracija ir Vilniaus miesto savivaldybės tarnyba).

Teismas, išnagrinėjęs bylą,

n u s t a t ė :

Pareiškėja uždaroji akcinė bendrovė „Vilniaus energija“ (toliau – Bendrovė) kreipėsi į teismą su skundu, kuriame prašo: 1) panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės tarybos (toliau – Taryba) 2015 m. rugsėjo 23 d. sprendimą Nr. 1-195 „Dėl perskaičiuotų UAB „Vilniaus energija“ centralizuotai tiekiamos šilumos kainų dedamųjų nustatymo“ (toliau – Sprendimas); 2) panaikinti Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) 2016 m. sausio 29 d. nutarimą Nr. O3-17 „Dėl UAB „Vilniaus energija“ šilumos kainų dedamųjų“ (toliau – 2016 m. sausio 29 d. nutarimas); 3) panaikinti Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2016 m. kovo 10 d. nutarimo Nr. O3-64 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ šilumos kainos dedamųjų vienašališko nustatymo“ 1, 2, 3, 4, 6 punktus; 4) panaikinti Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2016 m. kovo 10 d. nutarimą Nr. O3-64 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ šilumos kainos dedamųjų vienašališko nustatymo“ (toliau – 2016 m. kovo 10 d. nutarimas). Pareiškėja paaiškino, kad Sprendimo 5 punktu Taryba patvirtino, jog 12 mėnesių laikotarpyje bus paskirstytos papildomai pareiškėjo gautos 430 400 Eur pajamos, sumažinant pareiškėjui nustatomą šilumos kainą 0,02 ct/kWh. Komisijos 2016 m. sausio 29 d. nutarimu Nr. O3-17 buvo konstatuota, kad Sprendimu pareiškėjo šilumos kainos dedamosios penktiesiems šilumos bazinės kainos galiojimo metams nurodytos nesilaikant Šilumos kainų nustatymo

metodikos, patvirtintos Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-96 (toliau – ir Metodika) reikalavimų ir klausimas dėl pareiškėjui nustatytų šilumos kainos dedamųjų perduotas pakartotinai svarstyti savivaldybei. Pareiškėjas taip pat nesutinka su Komisijos 2016 m. kovo 10 d. nutarimu, kaip galutiniu administraciniu aktu šilumos kainos dedamųjų perskaičiavimo procese. Bendrovės manymu, Sprendimas yra neteisėtas, nes Komisijos atliktas neplaninis patikrinimas prieštarauja Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 15 straipsnio 3 dalies, Metodikos 20.3.7 punkto ir Energetikos įmonių investicijų projektų derinimo Valstybinėje kainų ir energetikos kontrolės komisijoje tvarkos, patvirtintos Komisijos 2009 m. liepos 10 d. nutarimu Nr. O3-100 (toliau – ir Investicijų derinimo tvarka), 64 punkto nuostatomis, pagal kurias energetikos įmonėms numatoma prievolė pateikti savo investicinius projektus derinti savivaldybei ir Komisijai, o savivaldybė ir Komisija turi pareigą derinti arba nederinti teikiamų investicinių projektų. Kadangi nagrinėjamos bylos atveju Bendrovės antrosios termofikacinės elektrinės kondensacinio ekonomizerio (toliau – ekonomizeris) investicinis projektas su savivaldybe ir su Komisija derintas nebuvo, todėl Komisija neturėjo teisės atlikti neplaninio patikrinimo, taigi patikrinimas pradėtas nekompetentingo viešojo administravimo subjekto ir pažeidžia nepiktnaudžiavimo valdžia principą, o patikrinimo rezultatus patvirtinantis skundžiamo Sprendimo 5 punktą yra neteisėtas. Komisijos 2014 m. lapkričio 6 d. įsakymo Nr. O1-81 ir 2014 m. spalio 28 d. nutarimų Nr. O3-861 ir Nr. O3-862, kurie yra pagrindas atlikti neplaninį patikrinimą, turinys prieštarauja Energetikos įmonių reguliuojamos veiklos patikrinimų tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2014 m. gegužės 26 d. nutarimu Nr. O3-140 (toliau – Aprašas), 19.1–19.3 punktų nuostatomis, Komisija nenurodė pagrindų neplaniniam patikrinimui atlikti. Komisijos 2016 m. sausio 29 d. nutarimas priimtas remiantis Komisijos Šilumos ir vandens departamento Šilumos skyriaus 2016 m. sausio 20 d. pažyma Nr. O5-20, kurioje naudojami nepagrįsti duomenys. Todėl neplaninis patikrinimas nėra pagrįstas objektyviais duomenimis, tai neatitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio reikalavimų. Pareiškėja nurodė, kad Komisijai atsisakius derinti ekonomizerio investicinį projektą, pareiškėjas savo rizika įrengė ekonomizerį, investavo savo lėšas bei prisiėmė visą su projekto įgyvendinimu tenkančią riziką, įskaitant ir finansinius praradimus ar sutaupymus. Investicinio projekto įrengimo kaštai pareiškėjui nebuvo kompensuojami, tuo tarpu, praėjus daugiau nei 4 metams, kai tapo akivaizdu, kad projektas pasiteisino, Komisija inicijavo pareiškėjo veiklos neplaninį patikrinimą siekiant nustatyti nesuderinto ekonomizerio įrengimo įtaką šilumos kainoms, kas pažeidė pareiškėjo teisėtų lūkesčių apsaugos, *lex retro non agit* (liet. įstatymas neturi grįžtamosios galios), teisinio tikrumo bei aiškumo principus. Bendrovės teigimu, Komisija klaidingai vertina investicijos atsipirkimą. Komisija nėra viešai paskelbusi atsipirkimo reikalavimų. Be to, Komisija netinkamai vertina pelno normą ir palūkanų sąnaudas, naudoja neteisingą informaciją. Siekiant paskatinti investicijas į kuro iš atsinaujinančių energetikos šaltinių platesnį panaudojimą, tokių investicijų vertei skiriami papildomi 6 procentai pelno. Pareiškėjo nuomone, į skaičiavimus privalėjo būti įtrauktos bent jau tos ekonomizerio sąnaudos, dėl kurių buvo svarstoma bazinės kainos nustatymo metu. Komisijos 2015 m. birželio 19 d. nutarime Nr. O3-375 „Dėl Uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ neplaninio veiklos patikrinimo“ ir Komisijos 2015 m. birželio 8 d. UAB „Vilniaus energija“ neplaninio patikrinimo akte nurodomi duomenys yra netikslūs. Bendrovė nurodė, kad Komisija 2016 m. sausio 29 d. nutarimu nepagrįstai netaikė kuro žaliavos įsigijimo kainą reglamentuojančių taisyklių. Komisijos Šilumos ir vandens departamento Šilumos skyriaus 2016 m. sausio 20 d. pažymoje Nr. O5-20, kurios pagrindu priimtas Komisijos 2016 m. sausio 29 d. nutarimas, skaičiuojant kuro sąnaudas nebuvo taikytas Metodikos 58.4.5.2 punkte įtvirtintas 105 proc. limitas. Komisija netinkamai taikė nuostatas, reglamentuojančias kuro ir pirktos šilumos įsigijimo sąnaudų įtraukimą į šilumos kainos dedamąsias. Komisijos Šilumos ir vandens departamento Šilumos skyriaus 2016 m. sausio 20 d. pažymoje Nr. O5-20 atsisakoma padengti būtinąsias šilumos tiekimo veiklos sąnaudas, susidariusias už praėjusį laikotarpį, kurių pagrįstumą Komisija pripažino. Komisija nepagrįstai vertindama ekonomizerio atsipirkimą taikė ne faktiškai Bendrovės gautas pajamas, o teorines, apskaičiuotas pagal tuo metu galiojusias šilumos kainos dedamąsias. Komisijos 2016 m. sausio 29 d. nutarimu atsisakius įtraukti nuotolinės duomenų

nuskaitymo ir perdavimo sistemos sąnaudas į šilumos kainos dedamųjų skaičiavimus, tokia Komisijos pozicija nėra suderinama su pačios Komisijos 2015 m. gruodžio 17 d. išsakyta pozicija, pagal kurią aptariamios investicijos vertinamos kaip būtinos. Pareiškėjos teigimu, Komisijos 2016 m. kovo 10 d. nutarimas yra neteisėtas, nes jį priimančią Komisija nepagrįstai rėmėsi naujais skaičiavimais, kurie nebuvo nurodyti jos 2016 m. sausio 29 d. nutarime, neatsižvelgė į ankstesnius savo nutarimus. 2016 m. kovo 10 d. nutarimu Komisija selektyviai į šilumos kainą įtraukė tik tas sąnaudas, kurios mažina šilumos kainą, ir nevertino tų sąnaudų, kurios šilumos kainą kelia. Komisija nepagrįstai neįtraukė Vilniaus trečiosios termofikacijos elektrinės sąnaudų, nors tokia galimybė nenumatyta jokiam šilumos tiekimo veiklą reguliuojančiame galiojančiame teisės akte. Komisija neteisėtai ir nepagrįstai apskaičiavo šilumos kainos dedamųjų galiojimo laikotarpiui šilumos kainoje įskaitytas ir faktiškai patirtas kuro ir (ar) pirkto šilumos sąnaudas.

Pareiškėja pateikė teismui papildomus paaiškinimus, kuriuose nurodė, kad skundžiamais teisės aktais, be kita ko, buvo nuspręsta į naujai nustatytas šilumos kainos dedamąsias, įtraukti Komisijos 2015-06-19 nutarimu Nr. O3-375 patvirtintas neplaninio patikrinimo akte Nr. S3-1 apskaičiuotas papildomai gautas 430,4 tūkst. Eur pajamas. Visas pajamas, įskaitant ir nurodomus 430,4 tūkst. Eur, kuriuos Komisija lako „papildomai gautomis pajamomis“, Bendrovė gavo taikydama Komisijos nustatytas šilumos kainas. Be to, ir Komisija nenustatė ir šioje byloje neteigia, kad Bendrovė būtų netinkamai taikiusi jos atžvilgiu nustatytas kainas. Visą nagrinėtą laikotarpį, Komisijai buvo žinoma, apie ekonomizaicijos buvimo faktą, tačiau Komisija, tvirtindama Bendrovei šilumos kainas tuo laikotarpiu, nevertino jo įtakos. Pažymėjo, kad pati Komisija nustatė šilumos kainas Bendrovei, kurias ji ir taikė (gavo pajamas), bet praėjus tam tikram laiko tarpui, ta pati Komisija tvirtina, kad Bendrovė gavo kažkokias papildomas pajamas. Teigia, kad skundžiamuose teisės aktuose nenurodytas joks teisinis pagrindas, kuris leistų Komisijai mažinti Bendrovės pajamas atgaline tvarka. Komisija nustatė, kad Bendrovė gavo papildomų pajamų, kadangi veikloje naudojo ekonomizaiciją, kuri įsidedė savo rizika (ši investicija nebuvo derinta). Tačiau jokios papildomos pajamos (daugiau nei nustatė pati Komisija, nustatydamas šilumos kainas) Pareiškėjo nebuvo gautos vien dėl to, kad jis įsidedė ekonomizaiciją.

Pareiškėja taip pat nurodė, kad Neplaninio patikrinimo akte nėra pateikta jokio išaiškinimo, kas laikytina „atsipirkusia“ investicija. Be to, tokios sąvokos bei tvarkos, kaip turi būti įvertintas „atsipirkimas“ nenumato teisės aktai. Pažymėjo, kad Komisija nei viename iš teisės aktų ar jų projektų ar susirašinėjime su pareiškėja tiksliai nepaaiškino, kas yra laikytina atsipirkusia investicija, taip pat kuriais atvejais ir kokioms investicijoms bei pagal kokius konkrečiai teisės aktus gali būti taikomas investicijos atsipirkimo kriterijus. Teigia, kad pareiškėjos atlikta investicija į ekonomizaicijos įsigijimą laikytina investicija, kuri leidžia platesnį atsinaujinančių energijos šaltinių panaudojimą. Taip pat nurodė, kad ginčijamuose administraciniuose aktuose pateikti neteisingi skaičiavimai, kurie yra grindžiami neteisėtais faktiniais aplinkybėmis.

Papildomuose paaiškinimuose nurodė, kad Komisijos 2016-03-03 pažyma, kurios pagrindu priimtas 2016-03-10 Nutarimas, buvo siūloma šilumos kainos pastoviąją dedamąją sumažinti 1.111,4 tūkst. Eur, kai pačios Komisijos 2014-07-28 nutarimu Nr. O3-508 nustatytų kompensacijų taikymo periodas jau yra pasibaigęs ir dėl faktinės realizacijos neatitikimo nustatytai baziniuose skaičiuosimuose, Bendrovė vis dar nesusigražino 1 019,8 tūkst. Eur nustatytų kompensacijų sumos. Teigia, kad šios aplinkybės ir ypač tai, kad Komisija jau kelerius metus iš eilės Bendrovės atžvilgiu po pačios Komisijos atliktų perskaičiuotų dedamųjų įvertinimo, jau po priimtų atitinkamų Komisijos sprendimų, jie staiga yra keičiami remiantis neva naujomis aplinkybėmis, nors jos buvo žinomos ir iki patikslintų sprendimų priėmimo datos, yra neleistini, pažeidžia Viešojo administravimo įstatymo 8 str. nuostatas, o taip pat teisėtų lūkesčių apsaugos principą. Papildomai nurodė, kad skundžiamuose teisės aktuose nepagrįstai neatsižvelgta į Vilniaus TEC3 elektrinės sąnaudas.

Pareiškėjos atstovai teismo posėdyje palaikė skunde išdėstytus argumentus, prašė skundą tenkinti. Teigia, kad atsakovė nepagrįstai sumažino pareiškėjo gautas pajamas jau po pajamų gavimo pasiteisnus investicijai į kondensacinę ekonomizaiciją. Teigė, kad Komisijos atlikti skaičiavimai nustatant

šilumos kainos dedamasias įvertinus kondensacinio ekonomizaierio atsipirkimo vertę buvo netikslūs. Pažymėjo, kad investuodama į ekonomizaierį pareiškėja veikė savo rizika, todėl gauta nauda neturi būti išskaičiuojama iš gauto pelno. Mano, kad Komisija neplaninį patikrinimą atliko ir surašė pareiškėjui teisine pasekme sukeliančius administracinius aktus neturėdama teisinio pagrindo. Teigė, kad aplinkybės dėl ekonomizaierio įrengimo Komisijai buvo žinomos jau 2010 m.

Atsakovė Valstybinė kainų ir energetikos komisija atsiliepimuose į pareiškėjos skundą prašė jį atmesti. Komisija paaiškino, kad UAB „Vilniaus energija“ 2008 m. gegužės 21 d. raštu Nr. 007-00-5439, 2009 m. rugsėjo 15 d. raštu Nr. 012-01-11612p, 2009 m. lapkričio 30 d. raštu Nr. 007-15074 ir 2009 m. gruodžio 14 d. pateikė Komisijai bazinės šilumos kainos galiojimo 2009–2013 m. laikotarpio reguliuojamos veiklos investicijų programą ir joje nurodytų investicijų pagrindimą. Vilniaus miesto savivaldybės taryba 2009 m. rugsėjo 9 d. sprendimu Nr. 1-1181 suderino programos investicijų grupes, tačiau nederino kondensacinio ekonomizaierio įrengimo investicijos. Komisija 2010 m. vasario 19 d. nutarimu Nr. 03-28 suderino Bendrovės 2009–2013 m. investicijas be investicijos „E-2 kondensacinio ekonomizaierio įrengimas“. Komisija 2010 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 03-316 nustatė bazines šilumos kainas, galiojusias iki 2015 m. gruodžio 31 d., į kurias ekonomizaierio investicijos įtaka ir su ja susijusios sąnaudos neįskaičiuotos, nes ši investicija nebuvo ir nėra suderinta nei su Vilniaus miesto savivaldybės taryba, nei su Komisija. Komisija 2014 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. 03-177 vienašališkai nustatė pareiškėjo šilumos kainos dedamasias. Komisijos Šilumos skyriui atlikus preliminarinius kondensacinio ekonomizaierio teikiamo kuro sutaupymo skaičiavimus padaryta išvada, kad dėl į šilumos kainą įskaičiuoto kuro kiekio ir faktiškai šilumos gamybai naudojamo kuro kiekio skirtumo, susidariusio dėl kuro sutaupymo naudojant kondensacinį ekonomizaierį, ši investicija yra atsipirkusi. Komisija nurodė, jog atsižvelgdama į tai, kad Vilniaus miesto savivaldybė per Komisijos 2016 m. sausio 29 d. nutarime nurodytą terminą nepašalino Komisijos konstatuotų pažeidimų (Komisija nustatė, kad Sprendimu šilumos kainos dedamosios penktiesiems šilumos bazinės kainos galiojimo metams nustatytos nesilaikant Metodikos reikalavimų), Komisija priėmė pareiškėjo skundžiamą 2016 m. kovo 10 d. nutarimą, kuriuo Komisija pritarė Komisijos Šilumos ir vandens departamento Šilumos skyriaus 2016 m. kovo 3 d. pažymai Nr. 05-53 „Dėl UAB „Vilniaus energija“ šilumos kainos dedamųjų perskaičiavimo ir vienašališko nustatymo“, vienašališkai nustatė laikinas šilumos kainos dedamasias, kuriose, be kita ko, paskirstė 12 mėnesių laikotarpiui UAB „Vilniaus energija“ neplaninio veiklos patikrinimo akte Nr. S3-1 apskaičiuotas papildomai gautas 430 400 Eur pajamas, mažinant šilumos kainą 0,02 ct/kWh. Energetikos įstatymo 15 straipsnio 3 dalies reguliacinis tikslas – ne drausti vertinti kainų pokyčius dėl įmonės veiklos vykdant investicinius projektus, o skatinti įmones laikytis nustatytos tvarkos investicinių projektų įgyvendinimo procese. Nėra pagrindo teigti, kad, nesant būtinų minėtos teisės normos taikymo sąlygų, kyla joje numatytos teisinės pasekmės, t. y. Komisija, perskaičiuodama kainas, netenka teisės vertinti investicijos įtakos valstybės reguliuojamoms kainoms. Todėl pareiškėjo argumentai, kad Komisijos atliktas neplaninis patikrinimas pažeidžia Energetikos įstatymo 15 straipsnio 3 dalį ir Investicijų derinimo tvarkos 64 punktą, yra priimtas nekompetentingo viešojo administravimo subjekto bei pažeidžia nepiktnaudžiavimo valdžia principą, yra atmestini. Atsakovė teigė, jog vertinant, ar Komisijos priimtų administracinių aktų, kurių pagrindu atliktas pareiškėjo neplaninis patikrinimas, teisinis bei faktinis pagrindai, motyvai yra pakankami, būtina atsižvelgti į tai, jog Komisijos pirmininko 2014 m. lapkričio 6 d. įsakymas Nr. O1-81 „Dėl UAB „Vilniaus energija“ neplaninio patikrinimo“ (taip pat ir 2015 m. birželio 19 d. nutarimas Nr. O3-375 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ neplaninio patikrinimo“) yra grindžiamas ne tik konkrečiomis teisės normomis, tačiau ir Komisijos atliktu faktinių aplinkybių bei situacijos išsamiu ekonominiu vertinimu. Komisijos įsitikinimu, susidariusi situacija, kuomet licencijuotas šilumos tiekėjas, kuriam taikomos valstybės reguliuojamos kainos, pasinaudodamas teisinio reglamentavimo spragomis, atlieka su įgaliotomis institucijomis nesuderintas investicijas, ir kurios, joms atsipirkus, nepagrįstai šilumos vartotojų sąskaita teikia nereguliuojamą ekonominę naudą (ypač šildymo sezono metu), negali būti toleruojamos. Komisija,

kaip valstybinį energetikos sektorių kontroliuojanti institucija, atlikusi preliminarinius vertinimus, turėjo pareigą nedelsiant inicijuoti neplaninį pareiškėjo patikrinimą, siekiant pakartotinai įvertinti situaciją. Komisijos manymu, pareiškėja ir jos akcininkai, priimdami sprendimą atlikti su įgaliotomis institucijomis nesuderintą investiciją, skirtą būtent reguliuojamai veiklai vykdyti, taip pat suprasdamos, jog pareiškėjo teikiamos paslaugos kaina yra valstybės reguliuojama, žinojo ir turėjo numanyti, jog investicijos atlikimas, sąlygojantis šilumos gamybos optimizavimą ir efektyvumą, sąlygos atitinkamas reguliacines pasekmes, nes šiuo atveju pareiškėjas investavo į reguliuojamos veiklos įrenginius, o ne į privataus juridinio asmens poreikių tenkinimą.

Atsakovė pateikė teismui papildomus paaiškinimus, kuriuose nurodė, kad Komisijos atlikto pareiškėjos neplaninio patikrinimo metu nustatyta, jog pareiškėjos antrosios termofikacinės elektrinės kondensacinio ekonomizerio investicija per 2011 m. gegužės 1 d. – 2014 m. lapkričio 30 d. laikotarpį atsipirko, o papildomai gautos pajamos sudaro 430,4 tūkst. Eur lyginant su bendrovės turėtomis gauti 11 766,5 tūkst. Eur (40 627,4 tūkst. Lt) kondensacinio ekonomizerio investicijos pajamomis, kurios turėjo padengti 7 856,8 tūkst. Eur (27 127,9 tūkst. Lt) nusidėvėjimo sąnaudas ir 3 909,7,5 tūkst. Eur (13 499,5 tūkst. Lt) normatyvinį pelną.

Tretieji suinteresuotieji asmenys Vilniaus miesto savivaldybė ir Vilniaus miesto savivaldybės administracija atsiliepime prašė pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą (t. 2, b. l. 5–15).

Teismas

k o n s t a t u o j a :

Byloje ginčas kilo dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nutarimų, kuriais nustatytos pareiškėjos šilumos kainų dedamosios, teisėtumo bei pagrįstumo.

Bylos medžiaga patvirtina, kad pareiškėja 2008 m. gegužės 21 d. raštu Nr. 007-00-5439p pateikė 2009-2013 m. investicijų planą derinimui Tarybai, šiame plane buvo įtrauktas ir Ekonomaizerio įrengimas (1 t., b. l. 133).

Pareiškėja 2008 m. birželio 19 d. raštu Nr. 012-08-6381p investicijų planą, kuriame buvo įtrauktas ir Ekonomaizerio įrengimas, pateikė derinimui Komisijai (1 t., b. l. 139–140).

Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2009 m. rugsėjo 9 d. sprendimu Nr. 1-1181 Ekonomaizerio įrengimo projektas nebuvo suderintas (1 t., b. l. 142–143).

Komisijos 2010 m. vasario 19 d. nutarimu Nr. O3-28 Ekonomaizerio įrengimo projektas nebuvo suderintas (2 t., b. l. 71–73). Komisija 2010 m. vasario 10 d. pažymoje Nr. O5-36 nurodė, kad šis investicinis projektas nėra suderintas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos, jo įgyvendinimui Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas panaudoti nenumatyta, jis nėra būtinas Valstybinės energetikos inspekcijos saugumo reikalavimų šilumos gamyboje įgyvendinimui (2 t., b. l. 54–70).

Komisijos 2010 m. gruodžio 2 d. pažyma Nr. O5-292 patvirtina, kad nustatant pareiškėjos šilumos bazinę kainą Ekonomaizerio įrengimo projektas taip pat nebuvo įvertintas (2 t., b. l. 95–126).

Komisija 2014 m. spalio 28 d. priėmė nutarimus Nr. O3-861 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2014-06-30 nutarimo Nr. O3-177 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ šilumos kainos dedamųjų vienašališko nustatymo“ pakeitimo“ ir Nr. O3-862 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2014-07-28 nutarimo Nr. O3-508 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2014-06-30 nutarimo Nr. O3-177 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ šilumos kainos dedamųjų vienašališko nustatymo“ pakeitimo“ pakeitimo“, kuriais buvo koreguota nustatyta pareiškėjos šilumos kainos kintamoji dedamoji, sumažinant 2 375,1 tūkst. MWh šilumos kiekiui pagaminti reikiamą kuro kiekį nuo 229 405,2 tne iki 220 285,2 tne ir lyginamąsias kuro sąnaudas nuo 96,6 kgne/MWh iki 92,7 kgne/MWh (2 t., b. l. 78, 79).

Komisijos pirmininkas 2014 m. lapkričio 6 d. priėmė įsakymą Nr. O1-81 „Dėl UAB „Vilniaus energija“ neplaninio patikrinimo“, kuriuo buvo siūloma į 2014 m. spalio 28 d. nutarimus Nr. O3-861 ir Nr. O3-862 įkelti nuostatą dėl pareiškėjos veiklos neplaninio patikrinimo atlikimo, nuspręsta atlikti patikrinimą dėl šiais nutarimais „preliminariai“ įvertinto pareiškėjos antrosios termofikacinės elektrinės kondensacinio ekonomizaizerio atsipirkimo ir faktinio veikimo įtakos pareiškėjos šilumos teikimo veiklos rezultatams (2 t., b. l. 80–82).

Komisija 2014 m. lapkričio 6 d. pareiškėjai pateikė sprendimą Nr. R2-2795 „Dėl UAB „Vilniaus energija“ neplaninio patikrinimo“, kuris priimtas remiantis Komisijos pirmininko 2014 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. O1-81 „Dėl UAB „Vilniaus energija“ neplaninio patikrinimo“ ir kuriuo pareiškėjos prašoma iki 2014 m. lapkričio 24 d. pateikti Ekonomizaizerio neplaniniam patikrinimui Komisijos nurodytus dokumentus (2 t., b. l. 83).

Pareiškėja, atsakydama Komisijai į sprendimą Nr. R2-2795 „Dėl UAB „Vilniaus energija“ neplaninio patikrinimo“ ir įsakymą Nr. O1-81 „Dėl UAB „Vilniaus energija“ neplaninio patikrinimo“, pateikė Komisijai 2014 m. lapkričio 11 d. raštą Nr. 013-01-31-729R „Dėl UAB „Vilniaus energija“ neplaninio patikrinimo“, kuriame atkreipė Komisijos dėmesį į Energetikos įmonių reguliuojamos veiklos patikrinimų tvarkos aprašo reikalavimų ir kitų teisės aktų pažeidimus (2 t., b. l. 84–85).

Komisija pateikė Pareiškėjai 2015 m. gegužės 15 d. raštą Nr. R2-ŠGK)-1628 „Dėl UAB „Vilniaus energija“ neplaninio patikrinimo akto siuntimo“, kuriame nurodyta, kad pareiškėja gali susipažinti su patikrinimo akto projektu ir pateikti paaiškinimus.

Pareiškėja, susipažinusi su patikrinimo akto projektu, pateikė Komisijai 2015 m. gegužės 29 d. raštą Nr. 008-10-12236 „Dėl UAB „Vilniaus energija“ neplaninio patikrinimo akto projekto“, kuriame nurodė, kad nesutinka su patikrinimo akto projektu (1 t., b. l. 176–180).

Komisija 2015 m. birželio 8 d. priėmė „UAB „Vilniaus energija“ neplaninio patikrinimo aktą“ Nr. S3-1 (2 t., b. l. 134–146).

Komisijos Šilumos ir vandens departamento šilumos skyrius Komisijos 2015-06-18 posėdžio metu pateikė 2015-06-10 pažymą Nr. O5-178 ir nutarimo „Dėl Uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ neplaninio veiklos patikrinimo“ projektą, kuriuose siūloma: i) pritarti 2015-06-08 neplaninio patikrinimo aktui ir jame pateiktoms išvadoms; ii) neplaninio patikrinimo akte apskaičiuotas papildomai gautas pajamas įvertinti Pareiškėjos šilumos kainos dedamųjų perskaičiavimo metu (1 t., b. l. 50–55).

Pareiškėja 2015 m. birželio 17 d. raštu Nr. 008-10-13540 kreipėsi į Komisiją ir nurodė, kad nesutinka su Šilumos skyriaus Neplaninio patikrinimo akte pateiktomis išvadomis dėl Ekonomizaizerio atsipirkimo.

Komisija 2015 m. birželio 19 d. priėmė nutarimą Nr. O3-375 „Dėl Uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ neplaninio veiklos patikrinimo“ (1 t., b. l. 132). Minėtu nutarimu buvo pritarta 2015 m. birželio 8 d. UAB „Vilniaus energija“ neplaninio veiklos patikrinimo aktui Nr. S3-1 ir jame pateiktoms išvadoms, nutarta 2015 m. birželio 8 d. UAB „Vilniaus energija“ neplaninio veiklos patikrinimo akte Nr. S3-1 apskaičiuotas papildomai gautas pajamas įvertinti UAB „Vilniaus energija“ šilumos kainos dedamųjų paskaičiavimo metu.

Pareiškėja Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Aplinkos ir energetikos departamentui pateikė 2015 m. rugpjūčio 14 d. pastabas „Dėl šilumos kainos dedamųjų perskaičiavimo projekto“ Nr. 008-10-16563, kuriose išdėstė motyvus ir argumentus dėl Tarybos sprendimo projekto (1 t., b. l. 176–180).

Taryba 2015 m. rugsėjo 23 d. priėmė sprendimą Nr. 1-195 „Dėl perskaičiuotų UAB „Vilniaus energija“ centralizuotai tiekiamos šilumos kainos dedamųjų nustatymo“, kuriuo nuspręsta paskirstyti 12 mėnesių laikotarpiui Komisijos 2015 m. birželio 19 d. nutarimu Nr. O3-375 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ neplaninio patikrinimo“ patvirtintas UAB „Vilniaus energija“ neplaninio veiklos patikrinimo 2015 m. birželio 8 d. akte Nr. S3-1 apskaičiuotas papildomai gautas 430 400 Eur pajamas, mažinant šilumos kainą 0,02 ct/kWh (1 t., b. l. 191–193).

2016 m. sausio 29 d. Komisijos posėdžio metu kurio buvo nagrinėtas pareiškėjos šilumos kainos

dedamųjų perskaičiavimas, kurio metu nuspręsta: i) pritarti Šilumos ir vandens departamento Šilumos skyriaus pateiktam nutarimo projektui „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ šilumos kainos dedamųjų“; ii) įpareigoti UAB „Vilniaus energija“, teikiant bendrovės bazinės šilumos kainos dedamųjų projektą naujam reguliavimo periodui, pateikti informaciją (detalius skaičiavimus), leisiančią Komisijai įsitikinti, kad, kaip teigiama UAB „Vilniaus energija“ 2016-01-28 rašte, Nr. 008-2130, dalies Komisijos 2015-12-18 nutarimu Nr. O3-671 suderintų nuotolinės duomenų nustatymo ir perdavimo sistemos vienetų sąnaudos buvo įskaičiuotos į Komisijos 2010-12-15 nutarimu Nr. O5-316 nustatytas šilumos bazinės kainos dedamąsias (3 t., b. l. 12).

Komisija 2016-01-29 posėdyje patvirtino pažymą Nr. O5-20 „Dėl UAB „Vilniaus energija“ šilumos kainos dedamųjų perskaičiavimo“ buvo priimta 2016 m. sausio 22 d. (3 t., b. l. 14–18).

Pareiškėja 2016 m. sausio 28 d. pateikė pastabas dėl pažymos Nr. O5-20, kurioje nurodė, kad su Komisijai motyvais nesutinka (3 t., b. l. 42–46).

Komisija 2016 m. sausio 29 d. priėmė nutarimą Nr. O3-17, kuriuo nutarta konstatuoti, kad Vilniaus miesto savivaldybės tarybos Sprendimu Bendrovės šilumos kainos dedamosios penktiesiems šilumos bazinės kainos galiojimo metams nustatytos nesilaikant Šilumos kainų nustatymo reikalavimų. Nutarimu dėl pažeidimų Komisija taip pat nurodė, kad savivaldybės tarybai per 30 dienų nepašalinus nustatytų pažeidimų, Komisija, vadovaudamasi Šilumos įstatymo 32 str. 9 d., įgis teisę vienašališkai nustatyti laikinas šilumos kainos dedamąsias (3 t., b. l. 48).

Vilniaus miesto savivaldybės taryba ir Vilniaus miesto savivaldybės administracija per nustatytą terminą neištaisė Komisijos pastabų dėl Sprendime nurodytų paskaičiavimų ir leido Komisijai šilumos kainų dedamąsias pareiškėjos atžvilgiu nustatyti vienašališkai.

Vilniaus apygardos administracinis teismas nagrinėjamoje byloje 2016 m. spalio 17 d. sprendimu administracinę bylą dalyje dėl reikalavimo panaikinti Tarybos 2015 m. rugsėjo 23 d. sprendimą Nr. 1-195 „Dėl perskaičiuotų UAB „Vilniaus energija“ centralizuotai tiekiamos šilumos kainų dedamųjų nustatymo“ nutraukė, o pareiškėjos skundą dalyje dėl reikalavimų panaikinti Komisijos 2015 m. sausio 29 d. nutarimą Nr. O3-17 „Dėl UAB „Vilniaus energija“ šilumos kainų dedamųjų“, 2015 m. kovo 10 d. nutarimo Nr. O3-64 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ šilumos kainos dedamųjų vienašališko nustatymo“ 1, 2, 3, 4, 6 punktus bei 2015 m. kovo 10 d. nutarimą Nr. O3-64 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ šilumos kainos dedamųjų vienašališko nustatymo“ atmesti kaip nepagrįstą (7 t., b. l. 131–145).

LVAT 2018 m. spalio 3 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. eA-533-492/2018 Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. sausio 17 d. sprendimą pakeitė, panaikino Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. spalio 17 d. sprendimo dalį, kurioje buvo atmestas pareiškėjos UAB „Vilniaus energija“ skundas dalyje dėl reikalavimų panaikinti Komisijos 2015 m. sausio 29 d. nutarimą Nr. O3-17 „Dėl UAB „Vilniaus energija“ šilumos kainų dedamųjų“, panaikinti Komisijos 2015 m. kovo 10 d. nutarimo Nr. O3-64 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ šilumos kainos dedamųjų vienašališko nustatymo“ 1, 2, 3, 4 ir 6 punktus bei panaikinti Komisijos 2015 m. kovo 10 d. nutarimą Nr. O3-64 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ šilumos kainos dedamųjų vienašališko nustatymo“, ir perdavė šioje dalyje bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo, likusią Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. spalio 17 d. sprendimo dalį paliko nepakeistą.

LVAT 2018 m. spalio 3 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. eA-533-492/2018 konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas pareiškėjos skundo argumentų, kuriais kvestionavo Komisijos išvadas dėl investicijos atsipirkimo, išvis nenagrinėjo. LVAT šioje nutartyje, be kita ko, nurodė, kad nagrinėjant bylą iš naujo, turi būti įvertinta teisėtumas bei įtaka galutiniams sprendimams ir tų administracinės procedūros metu priimtų sprendimų, kurie pripažinti tarpiniais, nesukėlusiais tiesioginio poveikio pareiškėjo teisei padėčiai (Sprendimas, Komisijos 2015 m. birželio 19 d. nutarimas Nr. O3-375 „Dėl Uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ neplaninio veiklos patikrinimo“), nes juos priimant buvo atliekamas tų pačių faktinių duomenų vertinimas, kuriais vėliau buvo grindžiami Komisijos 2016 m. sausio 29 d. nutarimas Nr. O3-17 ir 2016 kovo 10 d. nutarimas Nr. O3-64. Esant šioms aplinkybėms,

teismas sprendime pasisakys dėl ginčo faktinių ir teisinių aplinkybių, kiek tai susiję su ginčijamais administraciniais aktais bei administraciniais aktais, kurie buvo tarpiniai priimant ginčijamus administracinius aktus ir juose pateikti motyvai dėl pareiškėjai kilusių teisinių pasekmių.

Byloje ginčas keliamas dėl Komisijos ginčijamuose administraciniuose aktuose padarytų išvadų investicijos į ekonomizerį atsipirkimo. Pareiškėja skunde ir patikslintuose paaiškinimuose iš esmės teigia, kad Komisija neįvertino su ekonomizerio investicijomis susijusių pareiškėjo kaštų skaičiuojant valstybės reguliuojamas šilumos kainas (amortizacijos, eksploatacijos, investicijų gražos), tai nebuvo kompensuojama per valstybės reguliuojamas kainas iš vartotojų. Pareiškėja teigia, kad Komisija pareiškėjos gautą naudą iš minėtos investicijos nepagrįstai sumažino reguliuodama pareiškėjos teikiamos paslaugos kainą.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 109 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad teisingumą Lietuvos Respublikoje vykdo tik teismai. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo praktikoje yra nurodęs, kad teismo sprendimo galia prilygsta įstatymui, todėl teismo sprendimų niekas negali nevykdyti; teismo sprendimo įsiteisėjimas sukelia tam tikrus padarinius, įsiteisėjęs teismo sprendimas tampa privalomas visoms valstybės institucijoms ar pareigūnams, visiems fiziniams asmenims, įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms ir turi būti vykdomas visoje šalies teritorijoje (žr., pvz., Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1994 m. birželio 30 d. nutarimą, 1998 m. rugsėjo 24 d. nutarimą). Esant šioms aplinkybėms, teismas nagrinėjamoje byloje skundą nagrinės pagal pareiškėjos skundą, atsakovės atsiliepimą, atsižvelgdamas į LVAT 2018 m. spalio 3 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. eA-533-492/2018 pateiktus išaiškinimus ir analizuodamas visus byloje esančius duomenis.

Ginčo teisinius santykius susijusius su šilumos ūkio valstybiniu valdymu, šilumos ūkio subjektų veikla, jų santykius su šilumos vartotojais, tarpusavio ryšius ir atsakomybę reglamentuoja Lietuvos Respublikos Šilumos ūkio įstatymas, taip pat ginčo santykiams aktualūs Šilumos kainų nustatymo metodika, patvirtinta Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-96, Energetikos įmonių reguliuojamos veiklos patikrinimų tvarkos aprašas, patvirtintas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2014 m. gegužės 26 d. nutarimu Nr. O3-140,

Komisijos veiklos kryptis ir funkcijų pobūdį šilumos ūkio sektoriuje nustato Šilumos ūkio įstatymas, kuris, be kitų teisinių santykių, taip pat reglamentuoja energetikos įmonių investavimo teisinius aspektus. Šilumos ūkio įstatymo 35 straipsnyje nustatyta, kad „Investiciniai planai derinami su savivaldybės taryba jos nustatyta tvarka. Šilumos tiekėjų skundus dėl savivaldybių tarybų sprendimų derinant investicinius planus ne teismo tvarka nagrinėja Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.“

Energetikos įstatymo (redakcija, galiojusi nuo 2015-01-01) 8 str. 9 d. 7 p. įtvirtina, kad Komisija, nustatydamą valstybės reguliuojamas kainas, įvertina teikiamų paslaugų sąnaudas atsižvelgdama į protingumo kriterijus atitinkančią investicijų gražą. Pagal Energetikos įstatymo 15 str. 3 d., Energetikos įmonės, besiverčiančios veikla, kurios kainos yra reguliuojamos, numatomas investicijas turi derinti su Komisija. Jeigu šios energetikos įmonių investicijos nėra suderintos su Komisija, jos negali būti pripažintos pagrįstomis valstybės reguliuojamoms kainoms peržiūrėti.

Pagal Energetikos įmonių investicijų vertinimo ir derinimo valstybinėje kainų ir energetikos kontrolės komisijoje tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009-07-10 nutarimu Nr. O3-100 (toliau – Investicijų aprašas) (redakcija, galiojusi nuo 2015-04-18) 15 p., teikdama bendrai derinamų investicijų sąrašą energetikos įmonė turi pateikti savivaldybių tarybų sprendimų kopijas, nurodančias, kad teikiamos Komisijai derinti šilumos tiekimo įmonių investicijos yra suderintos savivaldybių tarybų sprendimais. Taigi matyti, kad pirmasis žingsnis, siekiant suderinti investicijas Komisijoje yra sprendimas dėl investicijų derinimo priimtas savivaldybės taryboje.

Iš bylos duomenų matyti, kad pareiškėja 2008 m. gegužės 21 d. raštu Nr. 007-00-5439, 2009 m. rugsėjo 15 d. raštu Nr. 012-01-11612p, 2009 m. lapkričio 30 d. raštu Nr. 007-15074 ir 2009 m. gruodžio 14 d. raštu pateikė Komisijai bazinės šilumos kainos galiojimo 2009–2013 m. laikotarpio reguliuojamos veiklos investicijų programą ir joje nurodytų investicijų pagrindimą. Vilniaus miesto savivaldybės taryba

2009 m. rugsėjo 9 d. sprendimu Nr. 1-1181 suderino programos investicijų grupes, tačiau nederino kondensacinio ekonomizaierio įrengimo investicijas. Komisija 2010 m. vasario 19 d. nutarimu Nr. 03-28 suderino pareiškėjos 2009–2013 m. investicijas be investicijos „E-2 kondensacinio ekonomizaierio įrengimas“. Komisija 2010 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 03-316 nustatė bazines šilumos kainas, galiojusias iki 2015 m. gruodžio 31 d., į kurias ekonomizaierio investicijos įtaka ir su ja susijusios sąnaudos neįskaičiuotos, nes ši investicija nebuvo ir nėra suderinta nei su Vilniaus miesto savivaldybės taryba, nei su Komisija.

Byloje nėra ginčo dėl aplinkybės, jog kondensacinio ekonomizaierio įrengimas nebuvo derintas su Komisija ir Vilniaus miesto savivaldybės taryba. Kadangi kondensacinio ekonomizaierio investicija nebuvo suderinta nei su Vilniaus miesto savivaldybe, nei su Komisija, tą patvirtina ir pareiškėja, nebuvo teisinio pagrindo kondensacinio ekonomizaierio vertės ir su ja susijusių sąnaudų priskirti reguliuojamoms veikloms. Pareiškėjos galimai gautos papildomos pajamos dėl neįvertintos kondensacinio ekonomizaierio kuro sunaudojimo sumažėjimo įtakos nebuvo įvertintos nustatant šilumos kainos kintamąją dedamąją dalį, kadangi minėta investicija nebuvo suderinta nei su Vilniaus miesto savivaldybe, nei su Komisija.

Iš bylos duomenų matyti, kad Komisijos atstovai atliko preliminarinius kondensacinio ekonomizaierio teikiamo kuro sutaupymo skaičiavimus ir padarė išvadą, kad dėl į šilumos kainą įskaičiuoto kuro kiekio ir faktiškai šilumos gamybai naudojamo kuro kiekio skirtumo, kuris susidarė dėl kuro sutaupymo naudojant kondensacinį ekonomizaierį, ši investicija yra atsipirkusi. Komisijai atlikus pareiškėjos neplaninį patikrinimą buvo nustatyta, jog kondensacinio ekonomizaierio investicija per 2011 m. gegužės 1 d. – 2014 m. lapkričio 30 d. laikotarpį atsipirko, o papildomai gautos pajamos sudaro 430,4 tūkst. Eur lyginant su pareiškėjos turėtomis gauti 11 766,5 tūkst. Eur (40 627,4 tūkst. Lt) kondensacinio ekonomizaierio investicijos pajamomis, kurios turėjo padengti 7 856,8 tūkst. Eur (27 127,9 tūkst. Lt) nusidėvėjimo sąnaudas ir 3 909,7,5 tūkst. Eur (13 499,5 tūkst. Lt) normatyvinį pelną. Komisijos Šilumos skyrius siūlė Komisijai koreguoti pareiškėjai nustatytos šilumos kainos kintamąją dedamąją sumažinant būtinam šilumos kiekiui pagaminti reikiamą kuro kiekį nuo 229 405 t_{ne} iki 220 285,2 t_{ne}. Esant šioms aplinkybėms, yra pagrindas vertinti, kad pareiškėja, taikydama šilumos kainą, į kurią neįskaičiuota kondensacinio ekonomizaierio įtaka, papildomų pajamų gavo daugiau, nei išleido šiai investicijai įgyvendinti. Atsižvelgus į šias aplinkybes, Komisija nusprendė nustatytą pareiškėjos šilumos kainos kintamąją dedamąją kainą sumažinti.

Vienas pagrindinių valstybės reguliuojamų kainų energetikos sektoriuje principų yra būtinųjų sąnaudų susigrąžinimo principas nustatant energijos kainas vartotojams, t. y. pareiga kainas grįsti būtinosiomis (valstybės normuojamomis) sąnaudomis. Šilumos ūkio įstatymo 1 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytas siekis mažiausiomis sąnaudomis užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos tiekimą šilumos vartotojams, kuris suponuoja pareigą Komisijai, įgyvendinant reguliuojamų kainų politiką, sudaryti sąlygas šilumos tiekėjams vykdyti jų veiklą kuo efektyviau bei ekonomiškiau, taip užtikrinant kitai santykių šaliai – šilumos vartotojams – kokybišką paslaugos tekimą pagrįstomis kainomis. Ūkio subjekto vykdoma ūkinė veikla privalo atitikti minėtus kainodaros principus, o šią sritį prižiūri Komisija.

LVAT yra konstatavęs, kad Šilumos ūkio įstatymo tikslai gali būti pasiekti įvairiais teisinio reguliavimo būdais. Konkretaus būdo pasirinkimas priskiriamas teisės aktą priimančio viešojo administravimo subjekto kompetencijai, tačiau siekdamas įstatyme nurodytų tikslų viešojo administravimo subjektas yra saistomas bendrųjų viešojo administravimo principų (teisėtumo, proporcingumo, draudimo diskriminuoti ir kt.). Tarp įvairių teisės aktais siekiamų tikslų turi egzistuoti pusiausvyra, vieno tikslo negalima nepagrįstai iškelti paneigiant kitą. Jeigu susiduriama su konkrečių tikslų tarpusavio konkurencija, kuriam tikslui suteikti prioritetą pasirenka teisės aktą priimančias viešojo administravimo subjektas, tačiau tai turi būti daroma kuo mažiau darant įtaką likusiems tikslams įgyvendinti. Taigi Komisijai yra suteikti tam tikri įgaliojimai valstybės reguliuojamų kainų srityje, įgaliojimai reguliuojant kainas šilumos ūkyje ir Komisija turi diskrecijos teisę, atsižvelgdama į Šilumos ūkio įstatymo 1 straipsnyje įtvirtintus tikslus ir kitas anksčiau minėtas teisės normas, pasirinkti ekonominio reguliavimo prioritetus ir priimti atitinkamus sprendimus.

Teismas pažymi, kad pareiškėjai, investavus į kondensacinio ekonomizaierio, optimizuojančio šilumos gamybos procesą, įrengimą, nors šios investicijos Vilniaus miesto savivaldybės taryba nederino, o Komisija, pritardama pareiškėjo pateiktai 2009-2013 metų ilgalaikės reguliuojamos veiklos investicijų programai, iš jos pašalino kondensacinio ekonomizaierio įrengimo investiciją būtent dėl to, jog jos nederino Vilniaus miesto savivaldybės taryba, ši investicija iš esmės atsipirko, t. y. pareiškėja susigrąžino į ekonomizaierio įrengimą investuotas lėšas per atitinkamas šilumos kainas, kurios dėl šios investicijos nesuderinimo nebuvo atitinkamai pakoreguotos pareiškėjai nustatytų šilumos kainų galiojimo laikotarpiu. Tokiu būdu, nauju laikotarpiu pareiškėja, naudodamasi jau atsipirkusia investicija, t. y. gamindama šilumos energiją taupant faktiškai šilumos gamybai naudojamo kuro kiekį, tačiau į nustatytą šilumos kainą esant įskaičiuotam didesniai kuro kiekiui, nepagrįstai gavo papildomas pajamas šilumos vartotojų sąskaita. Tokia faktinė situacija nėra suderinama su energetikos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose nurodytais tikslais ir principais, kuriais grindžiamas energetikos valstybinis valdymas ir priežiūra, tame tarpe, su Šilumos ūkio įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje numatytu principu mažiausiomis sąnaudomis užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos tiekimą šilumos vartotojams, šilumos ūkyje įteisinti pagrįstą konkurenciją, ginti šilumos vartotojų teises ir teisėtus interesus ir kt.

Taigi, aptartas teisinis reguliavimas ir energetikos valstybinį valdymą bei priežiūrą pagrindžiantys tikslai ir principai suponuoja pareigą Komisijai, įgyvendinant reguliuojamų kainų politiką, sudaryti sąlygas šilumos tiekėjams vykdyti jų veiklą kuo efektyviau bei ekonomiškiau, taip užtikrinant kitai santykių šaliai – šilumos vartotojams, kokybišką paslaugos teikimą pagrįstomis kainomis. Vadinas, valstybės reguliuojamos veiklos vykdymas pats savaime suponuoja tai, kad ūkio subjekto vykdoma ūkinė veikla privalo atitikti minėtus kainodaros principus, o šios srities priežiūrą atlieka Komisija. Tokiu būdu, šio ginčo aspektu, vadovaujantis minėtomis nuostatomis, tam tikra tvarka nustatyto investicinio projekto vykdymo sąlygota įtaka atitinkamai turi būti įvertinama valstybės reguliuojamose kainose. Tai reiškia, kad paties ūkio subjekto valia savarankiškai atlikta investicija be valstybės institucijų suderinimo daro tiek teigiamą, tiek neigiamą įtaką valstybės reguliuojamoms kainoms. Pareiškėja, kurios teikiamos paslaugos kaina yra reguliuojama Komisijos, nusprendusi atlikti su Vilniaus miesto savivaldybės taryba ir Komisija nesuderintą investiciją skirtą šilumos gamybos optimizavimui ir efektyvumui didinti, t. y. įrengusi ekonomizaierį, turėjo suprasti, kad Komisijai suteikta diskrecijos teisė nustatyti pareiškėjos teikiamos paslaugos kainas sąlygos atitinkamos paslaugos kainos nustatymą.

Atsižvelgiant į tai, teismas pripažįsta, kad skundžiamais administraciniais aktais Komisija pagrįstai apskaičiavo ekonomizaierio investicijos įtaką pareiškėjos teikiamos paslaugos kainą ir atitinkamai koregavo pareiškėjos teikiamos paslaugos kainą. Esant šioms aplinkybėms, svarbu įvertinti ar Komisija, veikdama savo diskrecijos ribose, tinkamai atliko pareiškėjos teikiamos paslaugos kainos apskaičiavimą, bei ją koregavo vadovaudamasi galiojančiomis procedūrinėmis taisyklėmis.

Iš bylos duomenų matyti, kad atliekant pareiškėjos neplaninį patikrinimą, kurio tikslas buvo nustatyti pareiškėjos antrosios termofikacinės elektrinės kondensacinio ekonomizaierio atsipirkimą ir faktinio veikimo įtaką bendrovės šilumos tiekimo veiklos rezultatui, buvo vadovaujama pareiškėjos 2009-11-30 raštu Nr. 007-15474p „E-2 kondensacinio ekonomizaierio įrengimas“ pateiktu projektu, kuris, bei pareiškėjos Komisijai pateikta informacija apie minėto ekonomizaierio įrengimo ir eksploatavimo kaštus. Pareiškėja 2009 m. spalio 12 d. rašte Nr. 007-12870p Komisijai nurodė, kad, panaudojus degimo produktuose esančios drėgmės kondensacijos šilumą, katilo agregato efektyvumą galima padidinti iki 108 proc. pagal žemutinę kuro šiluminę vertę. Toks efektyvumas duoda juntamą deginamo kuro ekonomiją. UAB „Vilniaus energija“ lyginamosios kuro sąnaudos sumažėjo nuo 99,2 kg_{ne}/MWh 2010 metais iki 92,5 kg_{ne}/MWh 2013 metais, t. y. 1 MWh pagaminti reikia 6,8 proc. mažiau kuro.

Iš bylos duomenų matyti, kad Komisijos atlikto tyrimo, kuriuo buvo siekiama nustatyti pareiškėjos įrengto kondensacinio ekonomizaierio naudos įtaką pareiškėjos teiktų paslaugų kainai, metu buvo vertintas pastoviuųjų ir kintamųjų sąnaudų pokytis, kuris būtų turėjęs įtakos šilumos kainai, jeigu

įrengto kondensacinio ekonomizaizerio investicijos įtaka būtų įskaičiuota į bazinę šilumos kainą (t. 2, b. l. 74–76). Iš Komisijos atliktų skaičiavimų matyti, kad bazinėje šilumos kainoje buvo įvertintos lyginamosios kuro sąnaudos, bei kuro sąnaudos įvertinus pareiškėjos pateiktame investiciniame plane nurodytą šilumos gamybos įrenginio efektyvumą. Iš Komisijos atliktų skaičiavimų matyti, kad Komisija, be kita ko, atsižvelgė ir į investicijos nusidėvėjimo sąnaudas. Komisija skaičiavimus dėl kondensacinio ekonomizaizerio atsipirkimo grindė Komisijos 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-96 patvirtinta Šilumos kainų nustatymo metodika. Pareiškėjos įrengto kondensacinio ekonomizaizerio įtaka pareiškėjos turėtoms išlaidoms teikiant šildymo paslaugas, be kita ko, vertintos ir Komisijos 2015-06-08 neplaninio patikrinimo akte Nr. S3-1 (t. 2, b. l. 134–146), kuriame pateiktas apskaičiavimas, kokią įtaką minėta investicija turėjo pareiškėjos teiktai šildymo paslaugai. Komisija, vertindama pareiškėjos turėtas išlaidas ekonomizaizerio įrengimui ir eksploatavimui bei iš šios investicijos gautą naudą vertino ekonomizaizerio lyginamųjų kuro sąnaudų, pagamintos šilumos ir suvartoto kuro rodiklius.

Teismas nekartodamas minėtuose dokumentuose pateiktų skaičiavimų pažymi, kad minėti atsakovės atlikti skaičiavimai, priešingai nei teigia pareiškėja, įrodo, jog Komisija, siekdama nustatyti kondensacinio ekonomizaizerio atsipirkimą, atliko detalius skaičiavimus, apskaičiuodama pajamų skirtumą, tarp faktiškai per tikrinimo laikotarpį gautų pajamų už vartotojams patiektą šilumą taikant nustatytą šilumos kainą ir pajamų, kurios būtų gautos už šilumą, jei į šilumos kainą būtų įskaičiuota antrosios termofikacinės elektrinės kondensacinio ekonomizaizerio įtaka. Minėti skaičiavimai yra pateikti bylos medžiagoje, juose išsamiai atsakyta į pareiškėjos pastabas dėl galimai netinkamai atliktų skaičiavimų neatsižvelgiant į pareiškėjos prisiimtą riziką ir kondensacinio ekonomizaizerio veiklos kaštus.

Iš bylos duomenų ir ginčo šalių teiktų paaiškinimų matyti, kad pareiškėjos argumentai dėl galimai netiksliai atliktų ekonominių kondensacinio ekonomizaizerio įrengimo ir eksploataavimo yra iš esmės mažareikšmiai ir esminės įtakos šilumos kainai nustatyti nedaro. Teismas taip pat pažymi, kad

pareiškėjos nurodomi skaičiavimų netikslumai negali būti laikomai klaidingu apskaičiavimu. Iš Komisijos 2015 m. birželio 8 d. neplaninio patikrinimo akto Nr. S3-1 turinio matyti, kad skaičiavimuose atsakovė naudojo šilumos kiekius kWh, tuo tarpu reikšmės informacinėse lentelėse pateikiamos MWh. Teismas taip pat pažymi, kad kritiškai vertina ekspertės A. G. išvadą (t. 9, b. l. 77–86), nes ekspertė yra pareiškėjos darbuotoja. Akivaizdžios šios ekspertės sąsajos su pareiškėja suteikia pagrįstą pagrindą abejoti jos objektyvumu bei nešališkumu rengiant išvadą. Kaip matyti iš pateiktos išvados, joje yra surašytas tam tikrų pareiškėjos skunde pateiktų skaičiavimų pagrindimas, tačiau tai nepaneigia Komisijos atlikto tyrimo rezultatų.

Pagal Šilumos ūkio įstatymo 30 straipsnio 13 dalies 6 punktą, šilumos tiekėjas, kaip šilumos tiekimo licencijos turėtojas, privalo teisės aktų nustatyta tvarka teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas. Taip pat ir Energetikos įstatymo 19 straipsnio 2 dalis numato, jog nustatant valstybės reguliuojamas kainas, *inter alia*, gali būti atsižvelgiama ir į viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimą. Viešasis interesas šiuo atveju yra visų šilumos energijos vartotojų interesas patikimą ir kokybišką šilumą gauti mažiausiomis sąnaudomis. Be to, kaip minėta, pagal Energetikos įstatymą vienas iš energetikos veiklos (*inter alia*, šilumos tiekimo) tikslų yra vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsauga. Todėl pareiškėja, vykdydama tokio pobūdžio veiklą, nors ir siekia pelno, tačiau neįgyja pagrįstų lūkesčių, kad Komisija, kaip valstybinis ekonominis reguliuotojas, įgyvendindama reguliuojamų pareiškėjos teikiamos šilumos kainų politiką, prioritetą teiks jos ekonominiams interesams, o ne vartotojų teisių ir teisėtų interesų užtikrinimui pagrįstų šilumos kainų nustatymo prasme.

Nagrinėdamas bylas dėl Komisijos priimtų sprendimų, LVAT ne kartą pasisakė, jog vadovaujantis Administracinių bylų teisenos įstatymo 3 straipsnio 2 dalimi, teismas nevertina ginčijamo administracinio akto bei veiksmų (ar neveikimo) politinio ar ekonominio tikslingumo požiūriu, o tik nustato, ar konkrečiu atveju nebuvo pažeistas įstatymas ar kitas teisės aktas, ar administravimo subjektas neviršijo kompetencijos, taip pat, ar aktas (veika) neprieštarauja tikslams bei uždaviniams, dėl kurių institucija buvo įsteigta ir gavo atitinkamus įgaliojimus. Taigi, teismas neatlieka to ekonominio tyrimo ir vertinimo, kuris įstatymu yra pavestas Komisijai, ir nepriima tų sprendimų, kuriuos priimti, atlikus

atitinkamą tyrimą ir vertinimą, įstatymu yra priskirta Komisijai. Dėl šių priežasčių teismo veikla, tikrinant Komisijos atliktus sudėtingus vertinimus, iš esmės apsiriboja patikrinimu, ar, įgyvendindama savo diskreciją, Komisija nepadarė klaidos, ar nepiktnaudžiavo įgaliojimais, ar neperžengė diskrecijos ribų. Teismas taip pat turi įvertinti, ar Komisija, priimdama individualius teisės aktus laikėsi atitinkamų procedūrinių taisyklių, ar tikslios faktinės aplinkybės, kuriomis grindžiamas ginčytinas pasirinkimas. Be to, ir Europos Sąjungos teismai yra ne kartą pripažinę ir nuosekliai laikosi savo suformuotos praktikos, kad tuo atveju, kai institucijoms yra suteikta veikimo laisvė (diskrecija), įgyvendinant tam tikras teisės normas arba vykdant politiką tam tikroje srityje, teismai, sprenddami bylas, nagrinėja tik, ar įgyvendindamos joms suteiktas galias institucijos laikėsi nustatytų procedūrų, nepadarė esminės klaidos ar nepiktnaudžiavo valdžia, ar aiškiai neviršijo joms suteiktų galių (LVAT nutartis administracinėje byloje Nr. A7-2203/2006; 2009 m. balandžio 1 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A502-72/2009, 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A525-1626/2010; 2011 m. vasario 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A525-390/2011 ir kt.).

Teismas, patikrinęs Komisijos atlikto ekonominio skaičiavimo turinį ir jo pagrindimą faktiniais duomenimis, tame tarpe, ir pareiškėjos teiktais paaiškinimais dėl kondensacinio ekonomizaizerio įrengimo ir eksploatavimo kaštų bei iš šios investicijos gaunamos naudos, daro išvadą, kad Komisija pagrįstai konstatavo, kad įvertinus tikrinamuoju laikotarpiu pareiškėjos faktiškai gautas pajamas už šilumos tiekimą ir pajamas, kurios būtų gautos už šilumą, jei į šilumos kainą, pagal atitinkamu laikotarpiu galiojusias šilumos kainų nustatymo metodikos nuostatas, būtų įskaičiuota kondensacinio ekonomizaizerio įtaka, gaunamas pajamų skirtumas sudaro 430,4 tūkst. Eur, o tai atitiko pareiškėjos papildomai gautas pajamas. Esant šioms aplinkybėms, yra pagrindas teigti, kad Komisija atliko skaičiavimus vadovaudamasi pareiškėjos teiktais paaiškinimais, specialistų teiktomis išvadomis, bei priėmė ginčijamus sprendimus įvertinusi faktines aplinkybes dėl pareiškėjos turėtų išlaidų ir pajamų teikiant Komisijos reguliuojamą paslaugą.

Pareiškėja skunde taip pat akcentavo aplinkybę, kad Komisija neturi teisės pakeisti šilumos kainos dedamąsias pasibaigus jų nustatymo laikotarpiui. Iš bylos duomenų matyti, kad Komisija 2010 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 03-316 „Dėl šilumos bazinės kainos dedamųjų uždarajai akcinei bendrovei „Vilniaus energija“ nustatymo“ nustatė UAB „Vilniaus energija“ šilumos bazinės kainos dedamąsias, kurios galios iki 2015 m. gruodžio 31 d. Elektros energetikos įstatymas reguliuoja, be kita ko, ir kainų reguliavimo laikotarpio klausimą. Pagal Elektros energetikos įstatymo (redakcija iki 2015 m. gruodžio 31 d.) nuostatas viršutinės perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų ribos nustatomos 5 metų reguliavimo laikotarpiui. Šis laikotarpis gali būti keičiamas motyvuotu Komisijos sprendimu. Teisės aktais Komisijai suteikta diskrecija pakeisti kainų reguliavimo laikotarpį. Esant šioms aplinkybėms, atmetami ir pareiškėjos argumentai dėl netinkamai paskaičiuotos paslaugų kainos laikotarpio.

Pareiškėja skunde taip pat teigia, kad ginčijami Komisijos administraciniai aktai neatitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies reikalavimų. Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalimi nustatyta, kad individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis. Teismas, įvertinęs Komisijos Sprendimo, Komisijos 2016 m. sausio 29 d. nutarimo Nr. O3-17, 2016 m. kovo 10 d. nutarimo Nr. O3-64 ir Komisijos 2015 m. birželio 19 d. nutarimo Nr. O3-375 turinį, sprendžia, kad ginčijami teisės aktai atitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytus individualiam administraciniam aktui keliamus reikalavimus, be to, Komisija, priimdama ginčijamus administracinius aktus, nepadarė esminių procedūrinių pažeidimų, galėjusių nulemti šių nutarimų neteisėtumą; pareiškėja įgyvendino savo teisę tiek sužinoti apie ginčijamų nutarimų priėmimą, tiek jų turinį (jais pareiškėjui nustatomas teisės bei pareigos, jų pasikeitimą), tiek priėmimo motyvus bei teisę būti išklaustyta, ir, tokiu būdu, Komisija nepažeidė gero viešojo administravimo, viešumo ir skaidrumo principų. Teismas pažymi, kad jis neprivalo pasisakyti dėl kiekvieno byloje pateikto argumento, o vertindamas įrodymus, gali daryti jais pagrįstas apibendrinančias motyvuotas išvadas (LVAT 2011 m. rugsėjo 12 d. nutartis administracinėje

byloje Nr. A146-2685/2011), todėl teismas nepasisako dėl pareiškėjos skundo argumentų, susijusių su ekonominiu vertinimu. Administravimo subjektui įstatymų leidėjo deleguota diskrecijos teisė reguliuoti atitinkamą sritį lemia atsakovės teisę pasirinkti ekonomiškai bei teisiškai reikšmingus kriterijus.

Teismas taip pat pažymi, kad Europos Žmogaus Teisių Teismo ir LVAT praktikoje ne kartą pažymėta, kad teismo pareiga pagrįsti priimtą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną argumentą (žr., pvz., Europos Žmogaus Teisių Teismo 1994 m. balandžio 19 d. sprendimą Van de Hurk prieš Nyderlandus (pareiškimo Nr. 16034/90); 1997 m. gruodžio 19 d. sprendimą Helle prieš Suomiją (pareiškimo Nr. 20772/92); Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A261-3555/2011; 2016 m. liepos 1 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-3707-575/2016).

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, teisėjų kolegija konstatuoja, kad Komisija, priimdama ginčijamus administracinius aktus, nepažeidė teisės aktų reikalavimų, neviršijo savo kompetencijos, jos veiksmai neprieštaravo tikslams bei uždaviniams, dėl kurių ji buvo įsteigta ir gavo atitinkamus įgaliojimus. Ginčijamas administracinius aktus naikinti nėra nei faktinio, nei teisinio pagrindo, todėl pareiškėjos skundas atmetamas kaip nepagrįstas.

Teismas, vadovaudamasis Administracinių bylų teisenos įstatymo 84–87 str., 88 str. 1 p., 132 str., 133 str., 101 str.,

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimas per vieną mėnesį nuo jo paskelbimo dienos apeliacine tvarka gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, apeliacinį skundą paduodant šiam teismui tiesiogiai arba per Vilniaus apygardos administracinį teismą.

Teisėjai

Violeta Balčytienė

Rūta Miliuvienė

Gediminas Užubalis